

2023 EĞİTİM VİZYON BELGESİYLE OLUŞTURULAN DRAMA VE ELEŞTİREL DÜŞÜNCE ATÖLYELERİNİN TÜRKÇE DERSİ AKADEMİK BAŞARISI ÜZERİNE ETKİSİ

Doç. Dr. Erhan AKIN₁

Hüseyin KUDAK₂

ÖZET

Bu araştırma ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin 2023 eğitim vizyonu belgesiyle oluşturulmaya başlanan drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin Türkçe dersi akademik başarısını ne ölçüde etkilediğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma 2019-2020 eğitim öğretim yılında Bitlis ili merkez ilçesindeki Dideban Ortaokulu'nda öğrenim gören 5. sınıf öğrencilerinden 18 kişilik deney ve 18 kişilik kontrol gruplarına uygulanmıştır. Araştırmada drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin Türkçe dersinin akademik başarısına olan etkisini incelemek için nicel ve nitel yöntemlerin bir arada olduğu karma model yöntemi uygulanmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler SPSS 22 istatistik paket programıyla bilgisayara aktarılmış ve analiz edilmiştir. Uygulama neticesindeki sonuçlara göre kontrol ve deney gruplarının kalıcılık testi puanları arasında drama ve eleştirel düşünce atölyesinde ders işleyen deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu sonuçlardan yola çıkarak, drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarısını olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Drama, Eleştirel Düşünce, Atölye, Türkçe Dersi, Akademik Başarı.

ABSTRACT

This research aims to demonstrate that the impact of drama and critica workshops started with the vision of 2023 education on on Turkish lesson to middle school sth grode students the research applied to eighteen students experiments and control group from fifth grade in the central district of the province Bitlis in 2019-2020 academic year. Mixed model method was used in the research. In this study, quantitative and qualitive methods were used together. In the research, the effect of drama and critical workshops on the academic success of the Turkish course was examined. The data obtained from the study were transferred to the computer with SPSS 22 statics program and analyzed. According to the resut of this research it is understood that there is a difference between the drama and critical thinking workshop and those who do not attend the classes. Based on these results, it was observed that the workshops of drama and critical positively affected the academic success of students in Turkish course.

Keywords: Drama, Critical Thinking, Workshop, Turkish Lesson, Academic Success.

¹ Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD, erhanakin49@hotmail.com
ORCID: 0000-0003-2372-9331

² Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD Yüksek Lisans Öğrencisi, h.kudak@hotmail.com
ORCID: 0000-0003-1004-4456

GİRİŞ

Ülkemizdeki eğitim sistemi düşünen, eleştiren, sorgulayan ve bilgiyi olduğu gibi kabul etmek yerine sebepleriyle birlikte anlayabilen insan yetiştirilmesini amaç edinmiştir. Eğitim ve öğretim sürecinde öğrencilere nelerin öğretileceği çok önemli bir konu olmuştur. Öğrencilere öğretilen bilgi ve beceriler değişen zamanın koşullarına göre her geçen gün güncellenerek değişmekte ve yenilenmektedir. Değişen konularla birlikte uygulanacak olan öğretim yöntemi de zenginleştirilerek yenilenmektedir. Öğretmen merkezli ezberci eğitimin yetersiz olduğu ve bu yöntemin öğrenciyi sadece verilen bilgileri ezberlemeye yönlendirdiği artık anlaşılmıştır. Öğrencinin öğrenme sürecine aktif olarak katıldığı, düşüncülerini özgür bir şekilde dile getirebildiği, aykırı fikirleri bile olsa eleştirilme korkusu olmadan görüşlerini açıklayabildiği öğrenci merkezli yöntemler eğitim ve öğretim sürecinde kullanılmaya başlanmıştır. Yaparak yaşayarak öğrenmenin en önemli yöntemlerinden biri olan drama yöntemi öğrencinin yaratıcılığını ön plana çıkardığı, kişiyi grup içinde aktif kılp sosyalleştirdiği bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Drama yöntemi pek çok alanda kullanılan bir yöntemdir ve oldukça geniş bir uygulama alanına sahiptir. Eğitimde drama, yaşamın gerçekliğinden yola çıkarak, insanın başkalarının gözüyle olayları değerlendirmesi ve kendisini geliştirmesi, eğitim ve öğretim sürecinde aktif rol alması, kendisini rahatça ifade edebilmesi, araştırma istek ve duygusunun gelişmesi, yaratıcı olması, yaşamı kolayca algılaması, bireyin öğrenme isteğini artırması özelliklerine sahip bir eğitim biçimidir (Güneysu, 1991: 85). Nitekim dünyada öğretim programlarında bir yöntem veya eğitim alanı olarak kabul edilen drama ülkemizde son yıllarda öğretim programlarında bir yöntem olarak kullanılmaya başlanmıştır. Eğitimdeki bu yeni yaklaşımlar, öğretmenlerle öğrenciler arasındaki karşılıklı ilişkilerde, problem çözme sürecindeki aşamaları gerçekleştirdiği ve eleştirel düşünmeyi sağladığı için dramayı önemli görmektedir (Philbin ve Myers, 1991, s.180'denakt. Üstündağ, 1994:9). Eğitim ortamındaki bu yeni yaklaşımlar dramanın bütün duyu organlarına hitap ettiğini, olaylara farklı bakmayı ve farklı düşünmeyi sağladığından dolayı drama yönteminin eğitim ortamlarında kullanılması gerektiğini savunmaktadırlar.

Drama, yaratıcı ve eleştirel düşünme dahil olmak üzere farklı düşünce türlerini kullanmayı ve geliştirmeyi içermektedir. Aynı zamanda bireysel düşünme ile birlikte düşünmeyi ve yavaş düşünme ile de hızlı düşünmeyi içermektedir. Drama düşünmek için zihnin yanı sıra vücut ve ses kullanmayı da kapsamaktadır (Baldwin, 2009: 46). Eleştirel düşünce eğitim sürecinde öğrencinin gelişimine katkı sağladığından dolayı öğretim programlarında aktif olarak kullanılmalıdır.

Eleştirel düşünme becerilerinin öğretim programları ile bütünleştirilmesi öğretim uygulamalarına farklı bir boyut getirmektedir. Bu da öğrencilerin var olan gizil güç ve kapasitelerinin ortaya çıkarılmasıdır. Bireylerin kendi ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde bağımsız yaşayabilmeleri, yaşam boyu karşılaştıkları genel ve özel problemlere çözüm üretebilecek yetiye sahip olmaları, kendilerine olduğu kadar topluma da faydalı olabilmeleri büyük ölçüde ne kadar “eleştirel düşünme becerilerine” sahip olduklarına bağlıdır (Gega, 1986: 26-27).

Eleştirel düşüncenin aktif olarak kullanılabilceği alanlardan biri de tasarım ve beceri atölyeleridir. Tasarım ve beceri atölyeleri öğrencilerin kendilerini ifade edebildikleri, yaratıcı şekilde düşünüp eleştirebildikleri eğitim ortamlarına son derece uygun alanlardır.

Bu doğrultuda Milli Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu 2023 eğitim vizyonu belgesinde çocukların doğuştan getirdikleri veya sonradan kazandıkları özel yetenekleri ve ilgi alanları doğrultusunda, bütün eğitim kademelerinde Tasarım ve Beceri Atölyelerinin kurulacağı belirtilmiştir. Çocuklar soru çözme, ezber yapma, düz anlatım gibi bir eğitim anlayışından üretimi, yapmayı, etkileşimi, derinleşmeyi öne çıkaran bir müfredat anlayışına yönelecektir. Tasarım-Beceri Atölyeleri böyle bir müfredat yaklaşımının aracı işlevini görecektir. Bu atölyeler, öğrencilerin düşünmeye, tasarlamaya ve üretmeye zaman ayırabileceği bir ortaya çıkarma sürecini yaşayacağı yerler olacaktır. Böylece öğrenilen, ölçülen ve pratik arasındaki uyum artacaktır. (2023 vizyonu: 8) 2023 eğitim vizyonu çerçevesinde tasarım ve beceri atölyelerinden olan drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin katılımcılarına katkıları göz önüne alındığında birçok alanda fayda sağladığı görülmektedir. Özellikle bu atölyeler öğrencilere daha donanımlı bir birey olabilecekleri beceriler kazandırmaktadır. Bu beceriler arasında problem çözme becerisinden yaratıcı düşünme becerisine kadar birçok beceri yer almaktadır. Bununla birlikte katılanlara kendilerini daha özgür bir şekilde ifade etme şansı verdiğinden katılımcıların kendilerini yansız bir şekilde değerlendirmesini sağlamaktadır. Yaratıcı drama sadece kişinin kendine yönelik farkındalığını artırmaz bununla birlikte karşısındaki kişinin de neler hissedebileceğine dair empati kurmasına yardımcı olarak belki de birçok toplumsal sorunun egosal ve vurdumduymazlık kısmını halletmeye yönelik adımlar atılmasına yardımcı olmaktadır (Öztürk, 2001).

Yaratıcı drama çalışmalarında yapılan etkinliklerde katılanların düşünceleri ekseninde hareket edilmesi, yaratıcı drama çalışmalarında insanların duygu ve düşüncelerine değer verildiğinin bir göstergesidir. Drama bireye, hareketlerin, duyuların, dilin, düşüncenin, iletişim ve duyguların bir araya getirildiği bir sentez sunmaktadır. Bu da dramanın en önemli yanlarından biridir. Bir diğer özelliği ise kişiye empati becerisini kazandırmaktır. Dramanın en önemli değerlerinden biri ise duyarlılık kazandırmaktır. Dramadaki yaratıcı süreçlerin sonunda ise kişi, saklı kalmış yeteneklerini keşfeder, kendini tanır, en verimli, mutlu, zevkle çalışabileceği, kendine ve topluma faydalı olabileceği, doğru ve sağlıklı kararlar alabileceği alanı seçer. Böylelikle öz güveni gelişmiş, başkalarıyla çalışabilme düsturunu kazanmış, demokratik ve çağdaş bir insan haline gelir (MEB, 2013). Bütün bu olumlu özellikler bir bütün olarak değerlendirildiğinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2023 Eğitim Vizyonu Belgesiyle oluşturulmaya başlanan Drama ve Eleştirel Düşünce atölyelerinin Türkçe dersi akademik başarısına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE SORULARI

Bu çalışmanın amacı, 2023 eğitim vizyonu belgesiyle oluşturulan drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin Bitlis ili Dideban Ortaokulu'nda öğrenim gören 5. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarısına etkisini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Drama ve eleştirel düşünce atölyesinde ders işleyen deney gurubu ile sınıf ortamında ders işleyen kontrol grubundaki öğrenciler arasında Türkçe dersi akademik başarıları yönünden bir farklılık var mıdır?
2. Drama ve eleştirel düşünce atölyesinde ders işlenen deney grubundaki öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarıları ile cinsiyetleri arasında bir ilişki var mıdır?
3. Drama ve eleştirel düşünce atölyesinde ders işlenen deney grubundaki öğrencilerin annelerinin eğitim seviyeleri ile Türkçe dersi akademik başarıları arasında bir ilişki var mıdır?
4. Drama ve eleştirel düşünce atölyesinde ders işlenen deney grubundaki öğrencilerin babalarının eğitim seviyeleri ile Türkçe dersi akademik başarıları arasında bir ilişki var mıdır?
5. Drama ve eleştirel düşünce atölyesinde ders işlenen deney grubundaki öğrencilerin uygulama sonrasında drama ve eleştirel düşünce atölyelerine yönelik görüşleri nelerdir?

Yapılan ön test doğrultusunda kontrol ve deney grubu öğrencilerinin seviyelerinin benzer olduğu varsayılmış olup araştırmaya katılan öğrencilerin veri toplama araçlarını amacına uygun şekilde cevapladıkları varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

1. Araştırma, drama ve eleştirel düşünce atölyeleri ile geleneksel öğrenme yöntemlerinin Türkçe dersi akademik başarısına yönelik sonuçlarının incelenmesiyle sınırlıdır.
2. Araştırma, nitel ve nicel verilerin bir arada olduğu karma araştırma modeliyle sınırlıdır.
3. Araştırmadaki veriler ön test, son test, haftalık kazanım değerlendirme sınavları ve uygulama sonrasında deney grubundaki öğrencilere sorulan açık uçlu dört soru ile sınırlıdır.
4. Araştırma için kullanılan "kişisel bilgiler" öğrencilerin cinsiyetleri ve ebeveynlerinin eğitim seviyesi ile sınırlıdır.
5. Araştırma 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Bitlis ilinde bulunan Dideban Ortaokulu'nun 5. sınıfında öğrenim gören 36 öğrenci verileri ile sınırlıdır.
6. Araştırma, ortaokul 5. sınıf Türkçe dersi "Milli Kültürümüz" temasındaki dört metin ve bu metinlerin 24 saatlik ders işleme süresi ile sınırlıdır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Yapılan araştırmada drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarılarına olan etkisi üzerinde durulmuştur. Araştırmada drama ve eleştirel düşünce atölyelerinde ders işleyen deney grubundaki öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim durumlarının ve öğrencilerin cinsiyetlerinin Türkçe dersi akademik başarıları üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Ayrıca drama ve eleştirel düşünce atölyesinde ders işleyen deney grubundaki öğrencilerin uygulama sonunda drama ve eleştirel düşünce atölyeleri hakkındaki duygu ve düşünceleri öğrenmek için açık uçlu dört soru sorulmuştur. Bu araştırmada nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Karma yöntem tek bir araştırmada ya da bir araştırma dizisinde hem nitel hem nicel verilerin toplanması, analiz edilmesi ve birleştirilmesiyle kullanılan bir araştırma yöntemidir (Creswell ve PlanoClark, 2007). Nicel ve nitel yöntemlerin bir araya getirilmesinin nedeni iki yaklaşımın güçlü yanlarından yararlanmak ve zayıf yönlerini telafi etmektir (Punch, 2005). Her iki grupta da uygulama öncesinde ve sonrasında veriler toplanmış olup araştırmada kullanılan uygulama yöntemleri Tablo 1’de gösterilmiştir

Tablo 1: Uygulama Öncesi ve Sonrası Uygulama Bilgileri Tablosu

Öğrenci Grupları	Test	Uygulama Yeri	Uygulama Modeli	Test
Deney	Ön	Drama ve Eleştirel Düşünce Atölyeleri	Yaratıcı Drama Yöntemi	Son
Kontrol	Ön	Sınıf Ortamı	Geleneksel Öğretim Yöntemleri	Son

Tablo 1’de araştırmada yer alan deney ve kontrol grubu gösterilmektedir. Drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin Türkçe dersi akademik başarıları üzerindeki etkisini saptamak için 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki “Milli Kültürümüz” teması, deney grubunda drama ve eleştirel düşünce atölyesinde, kontrol grubunda ise sınıf ortamında ve geleneksel öğretim yöntemleriyle işlenmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin Türkçe dersi akademik başarıları üzerindeki etkisini araştırmak için 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında Bitlis ili Merkez ilçesi Dideban Ortaokulu’nda eğitim alan 5. sınıf öğrencileri araştırmanın çalışma grubu olarak belirlenmiştir. 18 öğrencili kontrol grubu ve 18 öğrencili deney grubu olmak üzere iki sınıf seçilmiştir. Bu iki sınıfa uygulamadan önce ön test uygulanmış ve ortaya çıkan sonuçlara göre seviyesi daha düşük olan sınıf deney grubu olarak, seviyesi daha yüksek olan sınıf ise kontrol grubu olarak seçilmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada uygulama yapılacak olan konular ile ilgili kontrol ve deney gruplarında uygulanması için farklı kaynaklardan hazırlanan ve “Milli Kültürümüz” temasındaki kazanımlara uygun çoktan seçmeli 20 soruluk çoktan seçmeli test hazırlanmıştır. Hazırlanan bu test ölçeğinin geçerlilik ve güvenirlik oranını test etmek amacıyla aynı ölçek Bitlis ili merkez ilçesi 100. Yıl Atatürk Ortaokulu’nda öğrenim gören farklı 40 öğrenciye uygulanmıştır. Bu doğrultuda drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin Türkçe ders başarısına etkisini ölçmek için hazırlanan 20 soruluk ön test ölçeğinin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı = 0,817 olarak bulunmuştur.

Ölçeğin yapısal geçerliliğini test etmek amacıyla normallik testi yapılmıştır. Yapılan bu test sonucunda verilerin normal dağıldığının belirlenmesi ile hazırlanan testin deney ve kontrol grubunun özelliklerini yansıttığı varsayılmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması

Deney ve kontrol gruplarının Türkçe ders başarısını ölçmek için ön test, süreç içindeki değişimini takip etmek amaçlı her metnin sonunda kazanım değerlendirme sınavı ve dört hafta uygulanan “Milli Kültürümüz” temasındaki kazanımların kalıcılığını ölçmek için tema bittikten iki hafta sonra son test (kalıcılık testi) uygulanmıştır. Bu hazırlanan testler çoktan seçmeli 20 sorudan oluşmaktadır. Toplanan bu veriler SPSS 22 yazılım programı aracılığıyla analiz edilmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin Türkçe dersi akademik başarısına etkisini ölçmek için hazırlanan testlerden elde edilen sonuçlar SPSS 22 yazılım programıyla bilgisayara aktarılmış ve değerlendirilmiştir. Kontrol ve deney gruplarının Türkçe dersi “Milli Kültürümüz” temasındaki ön test ve son test (kalıcılık testi) puanları karşılaştırılarak öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarıları arasında farklılık olup olmadığı, cinsiyet durumlarının başarıya etki edip etmediği SPSS 22 programı ile “t” testi uygulanarak ortaya çıkarılmıştır. Deney grubundaki öğrencilerin anne ve babalarının eğitim durumlarının Türkçe ders başarısına etkisi ise Anova testi yapılarak bulunmuştur.

3. BULGULAR

2023 eğitim vizyon belgesiyle oluşturulan drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin Türkçe dersi akademik başarısına etkisini ölçmek için 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki “Milli Kültürümüz” temasındaki metinlerin kontrol ve deney gruplarında uygulama öncesinde ve sonrasında bir farklılık olup olmadığını anlamak için “t” testi uygulanmıştır. Uygulama sırasında “Milli Kültürümüz” temasındaki dört metin deney grubuna drama ve eleştirel düşünce atölyesinde işlenmiştir. Kontrol grubunda ise sınıf ortamında işlenmiştir. Her metnin sonunda deney ve kontrol gruplarına metindeki kazanımlar doğrultusunda hazırlanan 20 soruluk test yapılmıştır.

Tablo 2’de kontrol ve deney gruplarına “Milli Kültürümüz” teması işlenmeden önce yapılan ön test sınav sonuçları gösterilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının ön testten almış oldukları puanların standart sapmaları, aritmetik ortalamaları ve hesaplanan “t” değeri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2: Deney ve Kontrol Gruplarının Türkçe Dersi “Milli Kültürümüz” Teması Ön Test Toplam Puanlarının Karşılaştırılması

Gruplar	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	P
Deney	18	50,83	11,14	-0,78	0,939
Kontrol	18	51,11	7,58		

Tablo 2’de belirtildiği gibi kontrol ve deney gruplarının 5. sınıf Türkçe dersi “Milli Kültürümüz” teması ön test toplam puanlarının karşılaştırılması “t” testi ile yapılmıştır. Yapılan istatistik sonuçlarına göre deney grubunun aritmetik ortalamasının 50,83 kontrol grubunun aritmetik ortalamasının ise 51,11 olduğu belirlenmiştir. Uygulama öncesi yapılan ön test, başarı puanları ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda deney ve kontrol grubu arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p=0,939>0,05$). Ortaya çıkan sonuçlara göre araştırma öncesinde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı, grupların ön bilgilerinin aynı düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 3’te “Milli Kültürümüz” teması Kilim metni toplam puanların karşılaştırma sonuçları gösterilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının Kilim metninden almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve hesaplanan “t” değeri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3: Deney ve Kontrol Gruplarının Türkçe Dersi “Milli Kültürümüz” Teması Kilim Metni Toplam Puanlarının Karşılaştırılması

Gruplar	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	P
Deney	18	60,83	11,91	2,263	0,037
Kontrol	18	53,33	6,41		

Tablo 3’te belirtildiği gibi kontrol ve deney gruplarının 5. sınıf Türkçe dersi “Milli Kültürümüz” temasındaki Kilim metni toplam puanlarının karşılaştırılması “t” testi ile yapılmıştır. Yapılan istatistik sonuçlarına göre deney grubunun aritmetik ortalamasının 60,83 kontrol grubunun aritmetik ortalamasının ise 53,33 olduğu belirlenmiştir. Kilim metni başarı puanları ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda deney ve kontrol grubu arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p=0,037<0,05$). Bu sonuca göre deney grubunun Kilim metnine ilişkin puanlarının, kontrol grubunun puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4'te "Milli Kültürümüz" teması Vatan Yahut Silistre metni toplam puanların karşılaştırma sonuçları gösterilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının Vatan Yahut Silistre metninden almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve hesaplanan "t" değeri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4: Deney ve Kontrol Gruplarının Türkçe Dersi "Milli Kültürümüz" Teması Vatan Yahut Silistre Metni Toplam Puanlarının Karşılaştırılması

Gruplar	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	P
Deney	18	66,11	15,24	3,695	,002
Kontrol	18	54,44	12,57		

Tablo 4'te belirtildiği gibi deney ve kontrol gruplarının 5. sınıf Türkçe dersi "Milli Kültürümüz" temasındaki Vatan Yahut Silistre metni toplam puanlarının karşılaştırılması "t" testi ile yapılmıştır. Yapılan istatistik sonuçlarına göre deney grubunun aritmetik ortalamasının 66,11 kontrol grubunun aritmetik ortalamasının ise 54,44 olduğu belirlenmiştir. Vatan Yahut Silistre metni başarı puanları ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda deney ve kontrol grubu arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p=0,002<0,05$). Bu sonuca göre deney grubunun Vatan Yahut Silistre metnine ilişkin puanları, kontrol grubunun puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 5'te "Milli Kültürümüz" teması Boğaç Han metni toplam puanların karşılaştırma sonuçları gösterilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının Boğaç Han metninden almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve hesaplanan "t" değeri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 5: Deney ve Kontrol Gruplarının Türkçe Dersi "Milli Kültürümüz" Teması Boğaç Han Metni Toplam Puanlarının Karşılaştırılması

Gruplar	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	p
Deney	18	69,72	11,04	4,429	,000
Kontrol	18	56,11	6,76		

Tablo 5 de belirtildiği gibi deney ve kontrol gruplarının 5. sınıf Türkçe dersi "Milli Kültürümüz" temasındaki Boğaç Han metni toplam puanlarının karşılaştırılması "t" testi ile yapılmıştır. Yapılan istatistik sonuçlarına göre deney grubunun aritmetik ortalamasının 69,72 kontrol grubunun aritmetik ortalamasının ise 56,11 olduğu belirlenmiştir. Boğaç Han metni başarı puanları ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda deney ve kontrol grubu arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p=0,000<0,05$). Bu sonuca göre deney grubunun Boğaç Han metnine ilişkin puanları, kontrol grubunun puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 6’da “Milli Kültürümüz” teması Ali Kuşçu metni toplam puanların karşılaştırma sonuçları gösterilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının Ali Kuşçu metninden almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve hesaplanan “t” değeri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 6: Deney ve Kontrol Gruplarının Türkçe Dersi “Milli Kültürümüz” Teması Ali Kuşçu Metni Testi Toplam Puanlarının Karşılaştırılması

Gruplar	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	p
Deney	18	73,33	9,70	5,268	,000
Kontrol	18	58,05	6,88		

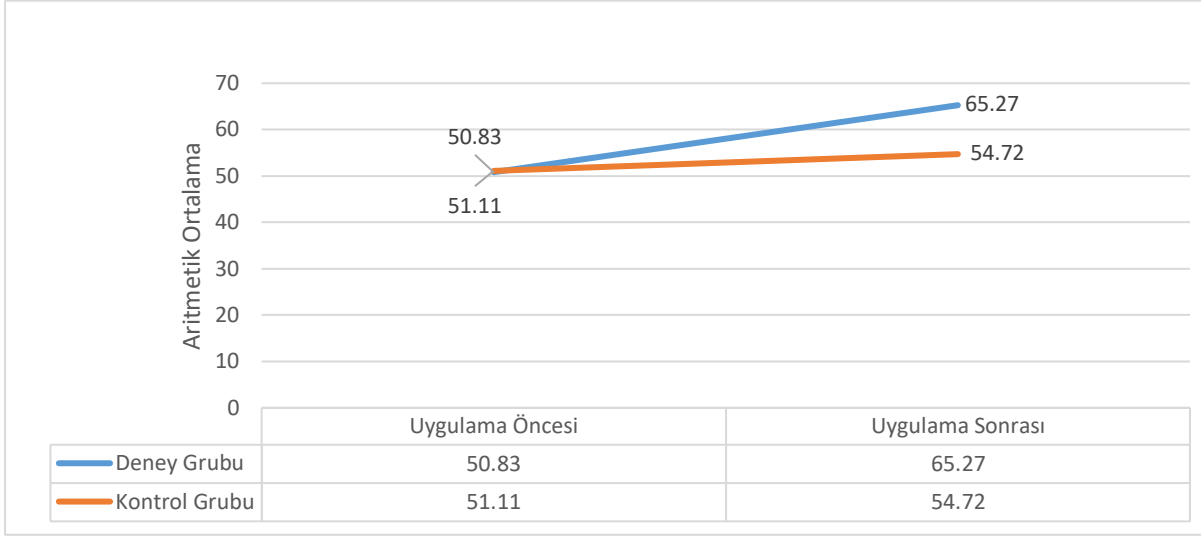
Tablo 6’da belirtildiği gibi deney ve kontrol gruplarının Türkçe dersi Milli Kültürümüz temasındaki Ali Kuşçu metni toplam puanlarının karşılaştırılması “t” testi ile yapılmıştır. Yapılan istatistik sonuçlarına göre deney grubunun aritmetik ortalamasının 73,33 kontrol grubunun aritmetik ortalamasının ise 58,05 olduğu belirlenmiştir. Ali Kuşçu metni başarı puanları ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda deney ve kontrol grubu arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p=0,000<0,05$). Bu sonuca göre deney grubunun Ali Kuşçu metnine ilişkin puanları, kontrol grubunun puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 7’de deney ve kontrol gruplarının “Milli Kültürümüz” teması bittikten bir ay sonra yapılan son test (kalıcılık testi) sonuçları gösterilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının son testten almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve hesaplanan “t” değeri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının Türkçe ders başarılarının uygulama öncesi ve sonrasında aldıkları puanların aritmetik ortalamalarına göre dağılımı Grafik 1’de belirtilmiştir.

Tablo 7: Deney ve Kontrol Gruplarının Türkçe Dersi “Milli Kültürümüz” Teması Son Test (Kalıcılık Testi) Toplam Puanlarının Karşılaştırılması

Gruplar	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	p
Deney	18	65,27	12,06	3,319	,004
Kontrol	18	54,72	6,29		

Grafik 1: Kontrol ve Deney Gruplarının Türkçe Dersi Akademik Başarılarının Uygulama Öncesi ve Uygulama Sonrası Aritmetik Ortalamalarına Göre Dağılımı

Tablo 7 ve Grafik 1’de belirtildiği gibi deney ve kontrol gruplarının Türkçe dersi “Milli Kültürümüz” teması kalıcılık testi toplam puanlarının karşılaştırılması “t” testi ile yapılmıştır.

Yapılan istatistik sonuçlarına göre deney grubunun aritmetik ortalamasının 65,27 kontrol grubunun aritmetik ortalamasının ise 54,72 olduğu belirlenmiştir. Kalıcılık testi başarı puanları ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda deney ve kontrol grubu arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p=0,004<0,05$). Bu sonuca göre deney grubunun kalıcılık testine ilişkin puanları, kontrol grubunun puanlarından daha yüksek olması 2023 eğitim vizyonu belgesiyle oluşturulmaya başlanan drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin Türkçe dersi akademik başarısına katkısının pozitif yönde olduğu görülmektedir.

Tablo 8’de drama ve eleştirel düşünce atölyesinde ders işleyen deney grubundaki öğrencilerin cinsiyetlerine göre Türkçe dersi akademik başarılarına ilişkin bulgular gösterilmiştir. Deney grubunun cinsiyetlerine göre almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve hesaplanan “t” değeri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8: Drama ve Eleştirel Düşünce Atölyesinde Ders Gören Deney Grubundaki Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Türkçe Ders Başarısı ile İlgili Bulgular

	Cinsiyet	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	p
Ön test	Kız	9	49,44	12,36	,517	,612
	Erkek	9	52,22	10,34	,517	,612
Son test	Kız	9	65,55	11,30	-,095	,926
	Erkek	9	65,00	13,46	-,095	,926

Tablo 8’de belirtildiği gibi drama ve eleştirel düşünce atölyelerinde ders işleyen deney grubunun Türkçe dersi “Milli Kültürümüz” teması ön test toplam puanlarının cinsiyet karşılaştırılması için yapılan istatistik sonuçlarına göre kız öğrencilerin aritmetik ortalamasının 49,44 erkek öğrencilerin aritmetik ortalamasının ise 52,22 olduğu görülmektedir. Kız ve erkek öğrenciler arasındaki ön test başarı puanları ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p=0,612>0,05$).

Tablo 8’de belirtildiği gibi drama ve eleştirel düşünce atölyelerinde ders işleyen deney ve grubunun Türkçe dersi “Milli Kültürümüz” teması son test toplam puanlarının cinsiyet karşılaştırılması için yapılan istatistik sonuçlarına göre kız öğrencilerin aritmetik ortalamasının 65,55 erkek öğrencilerin aritmetik ortalamasının ise 65,00 olduğu görülmektedir. Kız ve erkek öğrenciler arasındaki son test başarı puanları ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p=0,926>0,05$).

Tablo 8’den elde edilen sonuçlara göre drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin kız ve erkek öğrencilerin cinsiyetlerine göre Türkçe dersi akademik başarısına etkisinin aynı düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 9’da drama ve eleştirel düşünce atölyelerinde ders işleyen deney grubundaki öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre Türkçe ders başarısına ilişkin bulgular gösterilmiştir.

Yapılan Anova testi sonucunda deney grubunun annelerinin eğitim durumlarına göre almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve hesaplanan “p” değeri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 9: Drama ve Eleştirel Düşünce Atölyesinde Ders Gören Deney Grubundaki Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Türkçe Dersi Akademik Başarısı ile İlgili Bulgular

	Eğitim Durumu	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	p
Ön Test	Okuma Yazma Yok	2	47,50	17,67	,562
	İlkokul	10	48,50	11,06	
	Ortaokul	4	53,75	11,08	
	Lise	2	60,00	7,07	
Son Test	Okuma Yazma Yok	2	60,00	14,14	,860
	İlkokul	10	64,50	14,23	
	Ortaokul	4	67,50	6,45	
	Lise	2	70,00	14,14	

Tablo 9’da belirtildiği gibi drama ve eleştirel düşünce atölyelerinde ders işleyen deney grubunun Türkçe dersi “Milli Kültürümüz” teması ön test toplam puanlarının annelerinin eğitim durumuna göre karşılaştırılması için yapılan Anova testi istatistik sonuçlarına göre ön test başarı puanları ortalamaları ile annelerinin eğitim durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p=0,562>0,05$).

Tablo 9’dan elde edilen sonuçlara göre drama ve eleştirel düşünce atölyelerinde ders işleyen öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarının Türkçe dersi akademik başarılarına etkisinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 10’da drama ve eleştirel düşünce atölyelerinde ders işleyen deney grubundaki öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre Türkçe dersi akademik başarısına ilişkin bulgular gösterilmiştir. Yapılan Anova testi sonucunda deney grubunun babalarının eğitim durumlarına göre almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve hesaplanan “p” değeri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir

Tablo 10: Drama ve Eleştirel Düşünce Atölyesinde Ders Gören Deney Grubundaki Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Türkçe Dersi Akademik Başarısı ile İlgili Bulgular

	Eğitim Durumu	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	p
Ön Test	Okuma Yazma Yok	2	45,00	7,07	,308
	İlkokul	6	47,50	14,05	
	Ortaokul	3	46,66	11,54	
	Lise	7	57,14	7,55	
Son Test	Okuma Yazma Yok	2	60,00	14,14	,745
	İlkokul	6	63,33	11,69	
	Ortaokul	3	63,33	20,20	
	Lise	7	69,28	9,75	

Tablo 10’da belirtildiği gibi drama ve eleştirel düşünce atölyelerinde ders işleyen deney grubunun Türkçe dersi “Milli Kültürümüz” teması ön test toplam puanlarının babalarının eğitim durumuna göre karşılaştırılması için yapılan Anova testi istatistik sonuçlarına göre ön test başarı puanları ortalamalarının babalarının eğitim durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p=0,308>0,05$).

Tablo 10’da belirtildiği gibi drama ve eleştirel düşünce atölyelerinde ders işleyen deney grubunun Türkçe dersi “Milli Kültürümüz” teması son test (kalıcılık testi) toplam puanlarının babalarının eğitim durumuna göre karşılaştırılması için yapılan Anova testi istatistik sonuçlarına göre son test (kalıcılık testi) başarı puanları ortalamaları ile babalarının eğitim durumları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p=0,745>0,05$).

Tablo 10'dan elde edilen sonuçlara göre drama ve eleştirel düşünce atölyelerinde ders işleyen öğrencilerin babalarının eğitim durumlarının Türkçe dersi akademik başarılarına etkisinin olmadığı görülmektedir.

Drama ve eleştirel düşünce atölyesinde ders işleyen deney grubundaki öğrencilerin uygulama sonrasında Türkçe dersi ve drama ve eleştirel düşünce atölyesi ile ilgili görüşlerini öğrenmek için açık uçlu dört soru hazırlanmıştır. Hazırlanan bu sorular deney grubundaki öğrencilerin drama atölyeleri ile ilgili düşüncelerini öğrenme amacı taşımaktadır. Deney grubundaki öğrencilere sorulan sorular ve bazı öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar aşağıdaki gibidir.

Drama ve eleştirel düşünce atölyesinde işlediğiniz derslerdeki bilgileri daha iyi öğrendiğinizi düşünüyor musunuz? Niçin? Şeklinde sorulan soruya verilen cevaplardan K 3 *“Eskiden Türkçe dersleri bana çok sıkıcı gelirdi ve bu yüzden dersi iyi dinlemezdim. Drama atölyesinde ders işlemeye başlayınca dersler daha eğlenceli geçtiğinden dersleri daha dikkatli takip edip ve dinlemeye başladım. Derslerde öğretmenin sorduğu sorulara artık bende parmak kaldırıp cevap verebiliyorum.”* diyerek soruya ilişkin görüşlerini ifade etmiştir.

Drama ve eleştirel düşünce atölyesinde işlediğiniz derslerde kendinizi daha iyi ifade edebildiğinizi düşünüyor musunuz? Niçin? Şeklinde sorulan ikinci soruya verilen cevaplardan K 8 *“Önceleri sınıfta öğretmenin sorduğu sorulara çekingen olduğum için cevap veremiyordum. Drama ve eleştirel düşünce atölyesinde canlandırma yapıp farklı rollere girmeye başlayınca kendime olan güvenimin artmaya başladığını hissettim. Artık daha rahat bir şekilde bütün düşüncelerimi sınıfta paylaşabiliyorum.”* diyerek soruya ilişkin görüşlerini ifade etmiştir.

Drama ve eleştirel düşünce atölyesinde işlediğiniz dersler Türkçe dersine karşı tutumunuzu (bakışınızı) etkiledi mi? Niçin? Şeklinde sorulan üçüncü soruya verilen cevaplardan K 5 *“Daha önceleri Türkçe dersinin yazı yazmak, metinleri okuyup sorularına cevap vermekten ibaret olduğunu zannediyordum. Bu yüzden Türkçe dersini pek fazla sevmezdim. Drama atölyesinde ders işlemeye başlayınca bu fikrim değişti. Artık kitaba ve metne bağlı olmadan, birçok eğlenceli etkinlik yapıyoruz ve bu etkinlikler beni çok mutlu ediyor.”* diyerek soruya ilişkin görüşlerini ifade etmiştir.

Türkçe derslerinizi drama ve eleştirel düşünce atölyesinde mi yoksa sınıf ortamında mı işlemek istersiniz? Niçin? Şeklinde sorulan dördüncü soruya verilen cevaplardan K 12 *“Drama ve eleştirel düşünce sınıfında ders işlemek isterim. Çünkü orada dersi daha güzel ve eğlenceli buluyorum. Arkadaşlarım ile teneffüste oyun oynuyormuş gibi drama sınıfında ders işliyorum. Orada kendimi daha iyi hissettiğimden derslerimi daha iyi anlıyorum.”* diyerek soruya ilişkin görüşlerini ifade etmiştir.

Deney grubundaki öğrencilerin vermiş oldukları cevaplara bakıldığında genel anlamda öğrencilerin drama ve eleştirel düşünce atölyelerinde, rol yapma, canlandırma, farklı rollere girerek empati kurma, beden dillerini etkin kullanarak kendilerini ifade edebilme gibi pek çok olumlu özellik kazandıkları söylenebilir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

2023 eğitim vizyon belgesiyle Bitlis ili Merkez ilçesi Dideban Ortaokulu'nda oluşturulan drama ve eleştirel düşünce atölyesinde Türkçe dersi 5. sınıf "Milli Kültürümüz" teması, deney grubuna drama ve eleştirel düşünce atölyesinde yaratıcı drama yöntemiyle, kontrol grubuna ise sınıf ortamında ve geleneksel öğretim yöntemleriyle dört hafta boyunca işlenmiştir. Metinler bittikten bir ay sonra yapılan kalıcılık testi sonucunda kontrol ve deney gruplarının ortalamaları arasındaki farkın deney grubu lehine olumlu yönde olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin Türkçe dersi akademik başarısının üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin drama ve eleştirel düşünce atölyelerinde kendilerini mutlu hissettikleri duygularını dile getirirken kimseden çekinmeden söyledikleri görülmüştür. Öğrencilerin drama etkinlikleriyle işlenen derste daha istekli olduğu, metinle ilgili sorular sordukları hatta metnin birçok yerini yaratıcılıklarını kullanarak değiştirip zenginleştirdikleri, aktif katılımın maksimum seviyeye ulaştığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerin birbirleriyle çok daha iyi anlaştıkları, birbirlerini daha iyi anlayıp empati kurarak kendilerini arkadaşlarının yerine koyup onların yaşadıkları duygulara, onların hisleriyle bakabildiklerinden drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin geleneksel öğretmen merkezli öğretim yöntemlerine göre çok daha etkili bir iletişim ortamı sağladığı düşünülmektedir. Deney grubunda ders gören öğrencilerin yapılan testler sonucunda "Milli Kültürümüz" temasındaki kazanımları daha iyi öğrendikleri ve öğrenmelerinin daha kalıcı olduğu görülmektedir. Araştırma neticesinde elde edilen nicel ve nitel bilgilere bir bütün olarak bakıldığında drama ve eleştirel düşünce atölyesinde ders işleyen deney grubundaki öğrencilerin dersleri daha iyi öğrendikleri ve konuyu kontrol grubundaki öğrencilere göre daha iyi anladıkları görülmektedir. Deney grubunda ders gören öğrencilerin derse katılmada daha istekli olduğu saptanmıştır.

Ortaya çıkan bu sonuçlara göre deney grubunda ders gören öğrencilerin derste istek ve derse katılım oranlarının daha yüksek olmasından dolayı başarı düzeylerinin de kontrol grubunda ders gören öğrencilere kıyasla daha iyi olduğu düşünülmektedir. Araştırma neticesinde ulaştığımız sonuçlar ülkemizde yapılmış olan bazı araştırmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Akoğuz (2002) tarafından hazırlanan "İletişim Becerilerinin Geliştirilmesinde Yaratıcı Dramanın Etkisi" isimli çalışmada elde edilen bulgular yaratıcı dramanın, tüm deneklerde deney başlangıcında yapılan gözleme göre deney bitiminde, iletişim becerilerinin geliştirilmesinde anlamlı bir değişiklik yaptığını göstermiştir.

Metin (1999) tarafından hazırlanan "Dramanın 5-6 Yaş grubu Çocuklarının Sosyal-Duygusal Gelişimlerine Etkisinin İncelenmesi" isimli çalışmada elde edilen bulgular drama çalışmalarının çocukların sosyal-duygusal gelişimleri açısından anlamlı farklılıklar ortaya koyduğunu göstermiştir

Karateke (2006) tarafından hazırlanan “Yaratıcı Dramanın İlköğretim II. Kademe 6. sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerine Olan Etkisi” isimli çalışmada elde edilen bulgular yaratıcı drama teknikleri ile yapılan Türkçe derslerinin, geleneksel yolla yapılan Türkçe derslerine göre yazılı anlatım becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşıldığını göstermiştir.

Köklü (2003) tarafından hazırlanan “Türkçe Öğretiminde 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerine Dinlediğini Anlama Davranışının Kazandırılmasına Dramatizasyonun Etkisi” isimli çalışmada elde edilen bulgular eğitici drama teknikleri, dinlediğini anlamada ve hatırlamada öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarı düzeylerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Kodaz (2007) tarafından hazırlanan “Ortaöğretim 9. Sınıflarda Dil Öğretiminde Drama Yönteminin Etkililiği” isimli çalışmada elde edilen bulgular dil ve anlatım dersinde dil bilgisi konularının öğretiminde drama yönteminin öğrencilerin öğrenme düzeylerini olumlu yönde etkileyeceği sonucuna varılmıştır.

Tokgöz (2004) tarafından hazırlanan “İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Türkçe Programlarında Edebi Türlerden Öykünün Öğretiminde Yaratıcı Drama Yönteminin Etkililiği” isimli çalışmada elde edilen bulgular çağdaş bir öğretim yöntemi olan drama yöntemi; öğrenen ve öğretmenin öğretim sürecindeki yeri ve öğrenci başarısı açısından geleneksel yöntemden farklı ve etkili olduğunu ortaya çıkarmıştır.

2023 eğitim vizyon belgesiyle oluşturulan drama ve eleştirel düşünce atölyesinde ders işlenen deney grubundan alınan veriler ile ülkemizde daha önce yapılan araştırma sonuçları bir bütün olarak değerlendirildiğinde drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarısına olumlu yönde etki ettiği görülmektedir.

Drama ve eleştirel düşünce atölyesinde ders işlenen deney grubundaki öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarıları ile cinsiyetleri arasındaki veriler incelendiğinde öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarıları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Cinsiyetin ders başarısına ne olumlu ne de olumsuz olarak bir etki etmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Drama ve eleştirel düşünce atölyesinde ders işlenen deney grubundaki öğrencilerin annelerinin eğitim durumu ile Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki veriler incelendiğinde annelerinin eğitim durumları ile öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Annelerinin eğitim seviyelerinin öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarısına ne olumlu ne de olumsuz olarak bir etki etmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Drama ve eleştirel düşünce atölyesinde ders işlenen deney grubundaki öğrencilerin babalarının eğitim durumu ile Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki veriler incelendiğinde babalarının eğitim durumları ile öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Babalarının eğitim seviyelerinin öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarısına ne olumlu ne de olumsuz olarak bir etki etmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Deney grubundaki öğrencilerin drama ve eleştirel düşünce atölyeleri hakkındaki fikirlerini almak için hazırlanan açık uçlu dört soruya vermiş oldukları cevaplardan anlaşılacağı üzere drama ve eleştirel düşünce atölyeleri Türkçe derslerinin daha eğlenceli geçmesini sağladığından dolayı öğrencilerin derslerde öğrendikleri bilgileri daha kalıcı hale getirmiştir. Çekingen olan öğrencilerin daha aktif hale gelerek derslerde etkin rol almasını sağlamıştır. Öğrencilerin kendilerinde var olan gizil güçlerini fark etmelerini sağlayarak daha yaratıcı ve üretken bir düşünce yapısına kavuşmalarına yardımcı olmuştur. Öğrencilerin Türkçe dersine olan tutumunu olumlu yönde değiştirmiştir.

Öneriler

Bu örnek üzerindeki çalışmalardan elde edilen sonuçların genelleymeyeceği bu alanda yapılacak diğer çalışmalarla desteklenmesi gerektiği kaçınılmaz bir gerçek olup drama ve eleştirel düşünce atölyelerinden daha etkili şekilde verim alınması için dikkat edilmesi gereken bazı hususlar şöyledir:

- Canlandırma yapılması planlanan metin için önceden hazırlık yapılmalı ve öğrencilere bilgi verilmelidir.
- Öğrenciler süreç boyunca teşvik edilip cesaretlendirilmeli ve desteklenmelidir.
- Öğrencilere prova yapabilmeleri için önceden hazırlanabilecekleri yeterli süre verilmelidir.
- Yapılacak uygulamalar öğrencilerin yaş seviyesi dikkate alınarak somuttan soyuta, basitten karmaşığa ilkesi doğrultusunda yapılmalıdır.

Bu araştırma sonucunda elde edilen nitel ve nicel veriler doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

- Drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin imkânı olan bütün okullarda yapılıp ve aktif bir şekilde kullanılarak öğrencilerin gelişimine olumlu yönde etki etmesi sağlanabilir.
- Eğitim fakültelerinin öğretmenlik lisans programlarında okuyan öğretmen adaylarının drama ve eleştirel düşünce atölyelerinde ders işlenmesi sağlanabilir.
- Türkçe öğretmenlerine drama ve eleştirel düşünce atölyelerinin önemini ve öğrencilere olan katkısını göstermek için uygulamalı seminerler düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- AKOĞUZ, M. (2002). *İletişim becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı dramanın etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- BALDWIN, P. (2009). *School Improvement Through Drama*, New York: Network Continuum.
- CRESSWELL, J. W. ve Plano Clark, V. L. (2007). *Designing and conducting mixed method research*. London: Sage Publications.
- GEGA, P. C. (1986). *Science in elementary education*. Canada: John Wiley&Sons, inc.
- GÜNEYSU, S. (1991). *Eğitimde drama*. YA-PA 7. Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, Eskişehir.
- <http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023 EGITIM VIZYONU.pdf>
- KARATEKE, E. (2006). *Yaratıcı dramanın ilköğretim II. kademe 6.sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerine olan etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- KÖKLÜ, S. (2003). *Türkçe öğretiminde 7 ve 8. sınıf öğrencilerine dinlediğini anlama davranışının kazandırılmasına dramatisasyonun etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- KODAZ, A. (2007). *Ortaöğretim 9. sınıflarda dil öğretiminde drama yönteminin etkililiği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- MEB. (2013). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Drama Çalışmaları*.
- METİN, G. (1999). *Dramanın 5-6 Yaş grubu Çocuklarının Sosyal-Duygusal Gelişimlerine Etkisinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- ÖZTÜRK, A. (2001). *Eğitim-Öğretimde Yeni Bir Yaklaşım: Yaratıcı Drama*. Kurgu Dergisi, 18, s. 251-259.
- PUNCH, K. F. (2005). *Sosyal Araştırmalara Giriş/Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*. İstanbul. Siyasal Kitabevi.
- TOKGÖZ, İ. A. (2004). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe Programlarında edebî türlerden öykünün öğretiminde yaratıcı drama yönteminin etkililiği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- ÜSTÜNDAĞ, T. (1994). *Günümüz eğitimde dramanın yeri*. *Yaşadıkça Eğitim*, 9(37), 7-10.